

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

КОРОТАШ Я. О.,
аспірант
(Міжрегіональна академія
управління персоналом)

УДК 346.2:347.724(477)

ПОНЯТТЯ ТА ФУНКЦІЇ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Статтю присвячено проблемам визначення поняття та функцій статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю. Наведено визначення поняття статутного капіталу та проаналізовано його функції, що виділяються науковцями. За результатами дослідження визначено оптимальне поняття та актуальні функції статутного капіталу.

Ключові слова: товариство з обмеженою відповідальністю, статутний капітал, функції статутного капіталу.

Статья посвящена проблемам определения понятия и функций уставного капитала общества с ограниченной ответственностью. Приведены определения понятия уставного капитала и проанализированы его функции, выделяемые учеными. По результатам исследования определены оптимальное понятие и актуальные функции уставного капитала.

Ключевые слова: общество с ограниченной ответственностью, уставный капитал, функции уставного капитала.

This article is devoted to the problem of determination of definition and functions of charter capital of limited liability company. Definitions of charter capital are mentioned and functions of charter capital are analyzed. As a result of research optimal definition of charter capital and relevant functions of charter capital are determined.

Key words: limited liability company, charter capital, functions of charter capital.

Вступ. Наявність статутного капіталу є однією з ознак товариства з обмеженою відповідальністю. Законодавець наділив статутний капітал певними функціями, які визначають його сутність та призначення, не навівши при цьому ґрунтовного його визначення. Протягом тривалого часу питанням визначення його поняття та встановлення його функцій займався цілий ряд вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: В.М. Кравчук, Л.С. Нецька, І.В. Спасибо-Фатеева та ін. Водночас ученими так і не вироблено єдиного універсального поняття статутного капіталу, а навколо визначення переліку його функцій точаться постійні баталії.

Постановка завдання. Метою статті є визначення поняття статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю та виокремлення його актуальних функцій.

Результати дослідження. Як зазначалось у попередніх працях, у товаристві з обмеженою відповідальністю обов'язково створюється статутний капітал із мінімальним розміром, що залежить від кількості учасників товариства: у разі наявності одного учасника його мінімальний розмір становить одну копійку, а за наявності ста учасників – одну гривню [1, с. 221]. Чинне законодавство не містить розгорнутого визначення поняття «статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю», але частина 1 ст. 144 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) визначає, що статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю складається із вкладів його учасників, а його розмір дорівнює сумі вартості таких вкладів [2]. Схоже визначення міститься й у ч. 1 ст. 87 Господарського кодексу України (далі – ГК України) – передбачається, що статутний капітал господарського товариства становить собою суму вкладів засновників та учасників господарського товариства [3]. Ці визначення (разом із передбаченим ЦК України, ГК України та Законом України «Про господарські товариства») поділом статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю на частки) не розкривають усі його властивості, але дають уявлення про спосіб його формування та поділу.

Як відзначає І.В. Спасибо-Фатєєва, поняття «статутний капітал» було запозичене правом із бухгалтерії та окремо як об'єкт цивільного права не існує [4, с. 10]. Учені-економісти І.В. Капля та А.О. Ніколашин пропонують таке його визначення: «Статутний капітал – це зареєстрований у встановленому законом порядку й закріплений в установчих документах грошовий еквівалент майна або безпосередньо кошти, які повинні бути передані підприємству у власність (повне господарське ведення, оперативне керування) у вигляді внесків для забезпечення його господарської діяльності і як сплата його учасниками одержуваних ними майнових прав» [5, с. 121]. Замінивши у ньому термін «внески» на «вклади» (про необхідність цього відзначалося в одній із попередніх публікацій [6]), а також додавши, що вклади можуть передаватися товариству учасниками у користування (адже передання майна на праві господарського відання чи оперативного управління більше характерне для державних та комунальних підприємств), одержуємо доволі повне та точне визначення поняття «статутний капітал».

Слід зауважити, що окремі науковці вважають, що «розмір статутного (складеного) капіталу постійно змінюється, а первинно має бути визначеним в установчих документах та зареєстрованим» [7, с. 69]. Така позиція не є вірною та неправильно відображає правову природу статутного капіталу. Справді, створюючи товариство, учасники визначають розмір його статутного капіталу, який формують вклади його учасників.

Водночас не слід розуміти статутний капітал як щось відокремлене – вклади учасників до статутного капіталу використовуються товариством нарівні з іншим його майном, і це дозволяє стверджувати, що статутний капітал є не майном, а джерелом його залучення. Після внесення усіх вкладів (тобто після залучення майна на суму, рівну загальному розміру статутного капіталу) статутний капітал вважається сформованим і відображається як такий у фінансовій звітності товариства незалежно від способу та порядку подальшого використання вкладів товариством; подальше внесення коштів учасниками вкладами не вважатиметься, адже неможливо сформувати вже сформоване. Відповідно, розмір статутного капіталу може змінюватися лише у разі прийняття загальними зборами учасників товариства рішення про його зміну (збільшення чи зменшення).

Неправильність твердження про постійну змінність розміру статутного капіталу яскраво виявляється у проведенні аналізу Балансу (Звіту про фінансовий стан). Так, зареєстрований капітал (тобто розмір статутного капіталу як він визначений у статуті) зазначається в рядку 1400; неоплачений капітал (розмір невнесених вкладів учасників) зазначається в рядку 1425 [8]. Сума в рядку 1425 змінюється лише у разі внесення учасниками своїх вкладів (подальше використання цих вкладів товариством не впливає на відображення інформації в рядках 1425 та 1400). А зміна суми, зазначеної в рядку 1400, можлива лише у разі прийняття рішення загальних зборів про зміну розміру статутного капіталу та після реєстрації цієї зміни в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Тобто розмір статутного капіталу є сталим, а його зміна можлива у разі прийняття учасниками товариства відповідного рішення, і частота цієї зміни залежить від їхньої волі.

Загалом статутний капітал виконує певні функції, через які і розкриваються його сутність та призначення. Класифікуючи функції статутного капіталу акціонерного товариства, Ю.В. Хорт зазначає, що більшість правників виділяють три таких: стартову (функцію джерела коштів для підприємницької діяльності), гарантійну та функцію визначення частки участі кожного акціонера в товаристві (функцію визначення обсягу корпоративних прав, регулятивну) [9, с. 326]. Вважаємо, що ця класифікація також відображає функції, що найбільш часто виділяються науковцями стосовно статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю.

Стартова (інвестиційна) функція передбачає, що кошти/майно/майнові права, які вносяться учасниками до статутного капіталу, слугують основою для запуску діяльності новоствореного товариства або для фінансування діяльності вже наявного (шляхом завершення формування статутного капіталу протягом одного року з моменту створення товариства або шляхом збільшення його розміру). Для реалізації цієї функції законодавцем встановлено, що вклади до статутного капіталу товариства не оподатковуються як прибуток такого товариства та не включаються до бази оподаткування податком на додану вартість. Проте слід зауважити, що формування статутного капіталу не є безальтернативним способом профінансувати діяльність товариства – як мінімум, завжди існує можливість залучити позикові кошти; окрім того, товариство вправі залучати кошти й іншими способами, серед яких і одержання державної/приватної допомоги. Цей факт, а також невеликий мінімальний розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю дозволяють прийти до висновку про диспозитивність стартової функції – у разі, якщо учасники зацікавлені фінансувати діяльність товариства саме таким способом, за створення товариства буде затверджено статутний капітал відповідного розміру; у протилежному разі учасники визначатимуть мінімальний (або близький до нього) розмір статутного капіталу. Щодо найменування цієї функції, то більш доцільним видається використання терміна «інвестиційна», який охоплює відносини, пов'язані не лише з первинним формуванням статутного капіталу, а й із його збільшенням у процесі подальшої діяльності товариства.

Гарантійна функція статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю закріплена в абз. 2 п. 1 ст. 144 ЦК України, де зазначається, що «статутний капітал товариства визначає мінімальний розмір майна товариства, що гарантує інтереси його кредиторів». Для забезпечення виконання цієї функції частина 4 цієї статті передбачає обов'язок товариства оголосити про зменшення свого статутного капіталу і зареєструвати відповідні зміни до статуту в установленому порядку, якщо після закінчення другого чи кожного наступного фінансового року вартість чистих активів товариства з обмеженою відповідальністю виявиться меншою від статутного капіталу й учасники не прийняли рішення про внесення додаткових вкладів; якщо ж вартість чистих активів товариства стане меншою від визначеного законом мінімального розміру статутного капіталу, таке товариство підлягатиме ліквідації [2]. Гарантійна функція статутного капіталу під час його формування протягом одного року з моменту створення товариства забезпечується солідарною відповідальністю учасників, які не повністю внесли вклади, за зобов'язаннями товариства у межах вартості невнесених ними вкладів, а у разі невнесення ними таких вкладів до завершення першого року із дня державної реєстрації товариства – обов'язком загальних зборів прийняти одне з рішень, передбачених абз. 2 ч. 3 ст. 144 ЦК України [2].

Частина вітчизняних учених позитивно зустріла закріплення цієї функції в законодавстві. Наприклад, І.М. Кучеренко встановлення гарантійної функції вважає «важливим надбанням ЦК» [10, с. 129]. Водночас практика продемонструвала декларативну сутність гарантійної функції статутного капіталу, що зумовлюється декількома факторами. По-перше, законодавством передбачено строк, протягом якого учасник товариства має право внести свій вклад до статутного капіталу. Очевидно, що протягом цього строку статутний капітал товариства може бути не сформованим і, відповідно, не виконуватиме гарантійної функції. Окрім того, контроль за сформуванням статутного капіталу покладено на саме товариство, що допускає можливі зловживання з відображення у звітності товариства невнесених вкладів внесеними. По-друге, поточний мінімальний розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю не дає змоги говорити про яку-небудь гарантію і здатний лише інформувати його контрагентів, але вносити зміни до законодавства про його збільшення навряд чи доцільно. Окрім того, якщо у разі невнесення учасником свого вкладу законодавством хоча би передбачено механізм погашення зобов'язань товариства перед кредиторами за рахунок майна такого учасника (щоправда, з вельми сумнівною ефективністю), про що вже йшлося в одній із попередніх публікацій [11], то якщо після закінчення другого чи кожного наступного фінансового року вартість чистих активів товариства виявиться меншою від статутного капіталу/від визначеного законом мінімального розміру статутного капіталу і сам статутний капітал при цьому вже буде сформовано, учасники такого товариства далеко не завжди приймають одне з передбачених законодавством рішень. Це відбувається з таких причин:

– Частина 4 ст. 144 ЦК України лише передбачає дії, які необхідно вчинити учасникам товариства за наявності певних умов, не передбачаючи при цьому жодної відповідальності. А відсутність санкції за порушення закону, як відомо, не сприяє його дотриманню. Окрім того, прийняття рішення про зменшення статутного капіталу чи про ліквідацію товариства покладено на самих учасників товариства і жоден з органів державної влади чи органів місцевого самоврядування не має права примусити учасників прийняти таке рішення чи звернутися до суду в таких випадках. На це звернув увагу Вищий господарський суд України, зазначивши у п. 9 Інформаційного листа від 7 квітня 2008 року № 01-8/211, що «<...> органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Оскільки закон не встановлює органу, який вправі звертатись до суду у зазначених випадках, передбачених ч. 4 ст. 144 та ч. 3 ст. 155 ЦК України, ліквідація товариства у цих випадках згідно із ч. 4 ст. 145 та ч. 2 ст. 159 ЦК України може здійснюватися за рішенням вищого органу товариства» [12]. Щоправда, у цьому ж листі судом було зроблено висновок про можливість ліквідації товариства за позовом прокурора, але підставою для такого висновку стала норма нечинного на сьогодні Закону України «Про прокуратуру», яка передбачала повноваження прокурора здійснювати контроль за дотриманням чинного законодавства [13]. Зважаючи на те, що чинний Закон «Про прокуратуру» не відносить до функцій прокуратури здійснення нагляду за додержанням законів господарськими товариствами [14], станом на сьогодні відсутня практична можливість подання такого позову прокурором.

– Використання законодавцем невірної термінології – у разі, якщо добропорядні учасники, дотримуючись закону, приймуть рішення внести додаткові вклади, це жодним чином не усуне різниці між вартістю чистих активів товариства та розміром його статутного капіталу [6, с. 271].

– Як зазначалося в одній із попередніх публікацій, самі органи державної влади визнають, що станом на сьогодні мінімальний розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю законодавчо не визначений, а різні науковці дотримуються різних думок із цього приводу [1]. Чи можна в такій ситуації вимагати від учасників товариства прийняття рішення про ліквідацію товариства? – питання риторичне.

Слід зауважити, що на проблемність цієї функції (ще до її закріплення в ЦК України) звертали увагу як за кордоном, так і в Україні. Так, європейські експерти відзначили, що кредитори компанії зацікавлені не стільки у капіталі компанії (і однозначно не в його мінімальному розмірі), скільки у здатності такої компанії оплачувати свої коротко- та довгострокові борги [15, с. 78–79]. Окрім того, експерти дійшли до висновку, що *єдиною* причиною встановлення мінімального розміру капіталу компанії та єдиною його функцією є утримання людей від легковажного заснування public limited company (аналог українського публічного акціонерного товариства). Експерти відзначили, що навряд чи в сучасних умовах капітал виконує будь-які інші корисні функції, але й відсутні докази того, що він становить перешкоду для підприємницької діяльності. У зв'язку із цим було б запропоновано не витратити час на зміни мінімального розміру капіталу та залишити його без змін [15, с. 82].

До деяких інших висновків прийшли науковці ФРН. Так, законодавство Німеччини встановлює мінімальний розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю (GmbH) на рівні 25 000 євро, хоча паралельно надається можливість створити так звані mini-GmbH зі статутним капіталом у розмірі 1 євро [16]. Як відзначають німецькі вчені, ідея про те, що компанія повинна мати мінімальні кошти для розрахунку із кредиторами, настільки сильно вкоренилася, що вже важко увести правову систему без неї. Водночас наявне усвідомлення того, що статутний капітал не може виступати гарантією, адже він фактично є робочим капіталом компанії, що створює протиріччя. У зв'язку із цим деякі вчені пропонують здійснити реформу з метою врегулювання наявних норм, інші вважають за неможливе окремо змінити такі положення. Та більшість науковців все ж дотримується думки про те, що встановлений мінімальний розмір капіталу на рівні 25 000 євро є лише виразником серйозності намірів та повинен стримувати від надто швидкого старту підприємницької діяльності осіб, які не спроможні акумулювати таку суму [17, с. 37].

Зважаючи на непрямо встановлений мінімальний розмір статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю в Україні, можемо констатувати неприцятаність йому функції стримування від легковажного створення товариства і, враховуючи стан української економіки, навряд чи варто запроваджувати таку функцію найближчим часом; високий грошовий бар'єр передбачено лише у разі створення акціонерного товариства – законодавчо встановлений мінімальний розмір його статутного капіталу становить 1250 мінімальних заробітних плат. Проте всі інші наведені вище зауваги іноземних експертів та науковців до гарантійної функції статутного капіталу цілком справедливі і в українських реаліях.

Український науковець Л.С. Нецька ще у 2001 р. у своїй праці виділяла такі проблеми: завищена оцінка вкладів; відсутність чіткого визначення, що може бути вкладом (прийняття як вклад предметів, що швидко псуються, втрачають цінність); подання неправдивих відомостей про сплату внесків та використання статутного фонду; можливість використання права користування як вкладу; придбання товариством частки учасника за рахунок статутного фонду, та запропонувала відповідні шляхи їх вирішення [18, с. 9]. І справді, більшість із цих проблем можна вирішити та забезпечити (у більшій чи меншій мірі) цим гарантійну функцію статутного капіталу в запропонований спосіб, але залишається питання вартості вирішення таких шляхів: запровадивши механізм оцінки негрошових вкладів (наприклад, зобов'язавши усіх учасників проводити їх незалежну експертну оцінку) та створивши державний орган, який надаватиме допомогу в оцінюванні об'єктів інтелектуальної власності, кількість завищених оцінок можна скоротити в разі (зважаючи на рівень корупції, викоринити їх повністю навряд чи вдасться), але вартість таких новацій та порядок їх реалізації боляче вдарить як по підприємцях (і у грошовому, і в часозатратному вимірах), так і по Державному бюджету України; заборона використовувати як вклад майно, що швидко псується чи право на користування певною річчю, може зачепити товариства, що займаються певними видами діяльності, фактично знівельовавши для них стартову функцію статутного капіталу; встановлення обмежень на використання статутного капіталу потягне за собою ті самі наслідки та матиме наслідком втрату ним однієї зі своїх основних функцій; окрім того, розглядаючи ці пропозиції не слід забувати, що єдиним джерелом для задоволення інтересів кредиторів є усе майно товариства, а статутний капітал є лише одним із джерел його формування. Деякі із згаданих у вищенаведеній праці способів передбачені чинним законодавством (ті ж положення ч. 4 ст. 144 ЦК України про обов'язкове повідомлення кредиторів щодо зменшення статутного капіталу товариства із наданням їм права вимагати дострокового припинення або виконання зобов'язань та відшкодування збитків), але не є ефективними, зокрема із причин, перерахованих вище.

Загалом зменшення значення статутного капіталу визнають навіть прихильники позиції про роль статутного капіталу як базису господарського товариства [7, с. 69]. Враховуючи все це, постає питання про доцільність залишення в законодавстві гарантійної функції статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю. Як зазначає автор законопроекту від 19 травня 2004 р. № 5538 «Про внесення змін до статті 144 Цивільного кодексу України» (щодо вимоги ліквідації товариства з обмеженою від-

повідальністю залежно від вартості чистих активів), «означена в ч. 4 ст. 144 ЦК України норма була б доцільною за умов, які існували на початку ХХ ст., коли в господарському обігу переважали угоди з купівлі-продажу, а швидкість здійснення платежів та обігу коштів була невеликою» [19].

Фактично станом на сьогодні гарантійна функція статутного капіталу нічим не забезпечена (та й чи може бути забезпечена взагалі?) і це не призвело до виникнення надзвичайних обставин. Такий розвиток подій видається цілком природним – достатньо згадати наведені вище висновки європейських експертів. Вважасмо, що спроби її реанімації зведуться або до встановлення чергових декларативних норм, або до значної зарегульованості, яка все ж таки не забезпечить однозначної гарантії через правову природу статутного капіталу. В останньому випадку виникає логічне питання щодо доцільності погіршення умов ведення бізнесу, що призведе до створення додаткових бар'єрів, пошуку шляхів їх подолання чи обходу і, як наслідок, погіршення економічної ситуації та росту соціального напруження.

Законодавцю доцільніше піти іншим шляхом: виключивши гарантійну функцію статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю із законодавства, варто спрямувати свої зусилля на забезпечення захисту товариства та його майна (як єдиного реального джерела погашення вимог кредиторів) від неправомірних дій посадових осіб, спрямованих на зниження платоспроможності товариства чи на доведення його до банкрутства. Окрім того, законодавство може передбачати додаткові засоби перевірки та контролю товариства його контрагентами. Наприклад, можна запровадити відкритий доступ до фінансової звітності суб'єктів господарювання – наявність інформації про активи та пасиви певного товариства дасть його контрагентам можливість оцінювати його реальний фінансовий стан (зокрема, сформованість статутного капіталу) та здатність виконувати свої договірні зобов'язання. Звичайно, фінансова звітність може містити помилки (як випадкові, так і навмисні) або й не подаватися взагалі, але за наявність таких порушень передбачена відповідальність, що забезпечується реальним контролем зі сторони державних органів – все це вигідно відрізняється від наявного стану гарантійної функції з її декларативним характером.

Досліджуючи статутний капітал акціонерних товариств, подекуди виділяють функцію гарантування інтересів наявних акціонерів. В Україні цю позицію представляють О.Р. Кібенко та А.В. Пендак Сарбах, вказуючи, що капітал товариства є запорукою захисту інтересів самих учасників (акціонерів), зокрема щодо розмежування відповідальності учасника (акціонера) та товариства. Оскільки відповідальність власників обмежується до розміру вкладеної власності, то за неплатоспроможності товариства відмежування капіталу стає запорукою зменшення ризиків вкладення власності в акціонерний капітал [20, с. 101]. Розглядаючи цю функцію в контексті товариства з обмеженою відповідальністю, слід відзначити таке: ризики, що виникають у разі недобросовісного формування статутного капіталу та/або його вимивання, стосуються не лише кредиторів, а усього товариства загалом (відповідно, і його учасників), тому не слід надіятися на якийсь особливий захист вкладених учасниками активів; обмеження відповідальності учасників товариства з обмеженою відповідальністю вартістю внесеного вкладу є однією з істотних та визначальних ознак власне товариства з обмеженою відповідальністю (про що згадувалося вище), а не його статутного капіталу. У зв'язку із цим вважаємо недоцільним виділяти гарантування інтересів учасників товариства з обмеженою відповідальністю як функцію його статутного капіталу на цьому етапі розвитку права. Також видається, що наведені вище аргументи актуальні і для акціонерних товариств.

Однозначно можна стверджувати, що в усіх без винятку товариствах з обмеженою відповідальністю статутний капітал незалежно від його розміру виконує функцію визначення частки участі кожного з учасників. Ця функція частково перегукується з інформаційною, що виділяється В.М. Кравчуком, та з організаційною, яку виділяє С.В. Глібко (хоча вона і стосується статутного капіталу акціонерних товариств).

В.М. Кравчук вказує, що відомості про статутний капітал, насамперед про його розмір, розподіл між учасниками, предмет внесків, порядок формування, мають важливе інформаційне значення. Розмір статутного капіталу та розподіл часток між учасниками дозволяє оцінити ризик учасників, розподіл голосів між ними та вплив на діяльність товариства [21, с. 51].

С.В. Глібко, досліджуючи функції статутного капіталу акціонерних товариств, визначає суверенітетну функцію як таку, що на підставі належних акціонерам часток визначає організаційну структуру і слугує чинником, що впливає на управління акціонерного товариства [22, с. 97].

З виділенням цих функцій не погоджується Ю.В. Хорт, яка, розглядаючи організаційну функцію, відзначає, що «виділяючи цю функцію, ми фактично аналізуємо норми законодавства про управління товариством, а не норми, що визначають режим капіталу», а коментуючи виділення інформаційної функції, зауважує, що «<...> норми законодавства, які регулюють розкриття товариством інформації, зокрема про капітал, створюють окремий інститут корпоративного законодавства, тому сам собою статутний капітал не виконує інформаційної функції» [9, с. 327].

Окрім вищезазначених, деякі вчені виділяють і інші функції статутного капіталу, проте частина з них не стосується сутності власне статутного капіталу, а частину просто недоцільно розглядати в сучасних умовах у зв'язку зі зміною законодавства (наприклад, інституційна функція, що виділялася В.М. Кравчуком та вказувала на неможливість створення певних юридичних осіб без формування статутного капіталу [21, с. 51], втратила свою актуальність та дискусійність для товариств з обмеженою відповідальністю у зв'язку з наданою законодавцем можливістю сформувати статутний капітал новоствореного товариства до завершення першого року із дня державної реєстрації товариства).

Висновки. На підставі вищенаведеного можна зробити висновок, що під поняттям «статутний капітал» законодавець розуміє закріплений у статуті товариства та зареєстрований у встановленому порядку грошовий еквівалент майна чи самі кошти, що передаються учасниками товариству у власність або в користування. При цьому статутний капітал складається виключно із вкладів учасників товариства, а його розмір є сталим та дорівнює сумі вартості таких вкладів.

Не всі функції статутного капіталу є прямо закріплені в законодавстві, а не всі чітко закріплені функції є реально дієвими. Так, гарантійна функція нічим не забезпечена та не здатна виконувати покладену на неї роль. У зв'язку із цим пропонується виключити цю функцію із законодавства, спрямувавши натомість зусилля законодавця на закріплення забезпечення захисту товариства та його майна (як єдиного реального джерела погашення вимог кредиторів) від неправомірних дій посадових осіб, спрямованих на зниження платоспроможності товариства чи на доведення його до банкрутства.

Практична застосовність інвестиційної функції можлива лише у разі, якщо учасники товариства вирішують профінансувати діяльність товариства шляхом створення чи збільшення статутного капіталу до достатнього розміру. Учені виділяють також ряд інших функцій, зокрема інституційну функцію та функцію стримування від легковажного створення товариства, які не є актуальними з перерахованих вище причин. Як наслідок, в усіх без винятку товариствах з обмеженою відповідальністю статутний капітал незалежно від його розміру виконує лише функцію визначення частки участі кожного з учасників.

Список використаних джерел:

1. Короташ Я.О. Визначення мінімального розміру статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю / Я.О. Короташ // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 3 (9). – С. 216–222.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40–44. – С. 356.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV // Офіційний Вісник України. – 2003. – № 11. – С. 462.
4. Спасибо-Фатєєва І.В. Проблематика поняття статутного капіталу та пов'язаних із ним об'єктів і прав учасників господарських товариств / І.В. Спасибо-Фатєєва // Збірник праць науково-практичного семінару «Проблеми виникнення та припинення корпоративних відносин» (28 квітня 2006 р.). – Л., 2006. – С. 5–12.
5. Капля І.В. Нематеріальні активи як внесок у статутний капітал підприємства, їх відображення та облік / І.В. Капля, А.О. Ніколашин // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2013. – № 1. – С. 121–126.
6. Короташ Я.О. Розмежування понять «внесок» та «вклад до статутного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю» / Я.О. Короташ // Публічне право. – 2015. – № 1 (17). – С. 269–274.
7. Ханієва Ф. Порядок внесення вкладу до господарського товариства / Ф. Ханієва // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – № 12. – С. 69–74.
8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
9. Хорт Ю.В. Функції статутного капіталу за законодавством України / Ю.В. Хорт // Держава і право. Юридичні і політичні науки: збірник наукових праць. – 2009. – Вип. 46. – С. 326–332.
10. Кучеренко І.М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / І.М. Кучеренко; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2004. – 475 с.
11. Короташ Я.О. Проблеми солідарної відповідальності учасників товариства з обмеженою відповідальністю, що не виконали свій обов'язок із внесення вкладу до статутного капіталу товариства / Я.О. Короташ // Публічне право. – 2016. – № 3 (23). – С. 247–253.
12. Про деякі питання практики застосування норм Цивільного та Господарського кодексів України: Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 7 квітня 2008 р. № 01-8/211 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v_211600-08.

13. Про прокуратуру : Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1789-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1789-1>.
14. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1789-1>.
15. Report of the High Level Group of Company Law Experts on a modern regulatory framework for company law in Europe [Electronic resource]. – Access mode : http://www.ecgi.org/publications/documents/report_en.pdf.
16. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung beim deutschen Bundesministerium der Justiz [Elektronische Ressource]. – Zugang : <http://www.gesetze-im-internet.de/gmbhg/>.
17. Jaehne C. Legal comparison between the South African Close Corporation and the German “Gesellschaft mit beschränkter Haftung” / C. Jaehne [Electronic resource]. – Access mode : <http://scholar.ufs.ac.za:8080/xmlui/bitstream/handle/11660/1878/Jaehne-CC.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
18. Нецька Л.С. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Л.С. Нецька ; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2001. – 20 с.
19. Про внесення змін до статті 144 Цивільного кодексу України (щодо вимоги ліквідації ТОВ залежно від вартості чистих активів) : Проект Закону України від 19 травня 2004 р. № 5538 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=5538&skl=5.
20. Кібенко О. Право товариств (company law): порівняльно-правовий аналіз (acquis) ЄС та законодавства України / О. Кібенко, А. Пендак Сарбах. – К. : Юстініан, 2006. – 491 с.
21. Кравчук В. Проблеми солідарної відповідальності учасників товариства з обмеженою відповідальністю, що не виконали свій обов’язок із внесення вкладу до статутного капіталу товариства / В. Кравчук // Право України. – 2006. – № 12. – С. 48–52.
22. Глібко С.В. Сутнісні ознаки акціонерного товариства / С.В. Глібко. – Х. : Еспада, 1995. – 312 с.

